APATHEIA A „MENTÁLNE PRESŤAHOVANIE SA“

podobenstvo o dvoch domoch – dva domy, dva svety – presťahovanie sa – podstata odsťahovania sa – problém mnohých

Predstavte si, že žijete v malom chudobnom domčeku v podhradí. A nad vami sa týči veľký, mocný a bohatý hrad. Pán hradu vás volá: Poď bývať ku mne, budeme spolu žiť na hrade a všetko, čo je moje, bude aj tvoje. Ale vy ste naviazaní k svojej malej chalúpke a preto mu odpoviete: Prosím, neber mi moju chalúpku! Ale ak ma máš rád, pošli mi sem zo svojho hradu dva hrnce, tri tanieriky, jednu prikrývku a lyžicu. To mi tak v mojej chalúpke chýba, ak mi s tým pomôžeš, bude ti vďačný… Ale pán hradu znova nalieha a hovorí: Lyžicu? Hrnce? Celý hrad je tvoj! Poď a budeme v ňom spolu bývať ako bratia! Budeme cez deň poľovať so sokolmi, podvečer počúvať hudbu a šach hrať a bohato hodovať! Poď bývať na hrad! A tak naveľa prídete na návštevu, vojdete do hradu, ale len kúsok za bránu, na nádvorie, tam sa pozhovárate s pánom hradu, ale potom poviete: Prepáč, musím už ísť, lebo ešte musím pozametať svoju chalúpku, nanosiť drevo, zakúriť v peci a uvariť si cesnakovú polievku, ale rád som ťa videl… A pán hradu za vami smutne pozerá, pretože mu je jasné, že nič z toho, čo ste od neho prijali, nie je životom na hrade… a život na hrade nie je možný, kým sa na hrad nepresťahujete a nezačnete na ňom žiť… a to nie je možné urobiť prv, kým sa neodhodláte rozlúčiť so svojou chalupou dole v podhradí a úplne a definitívne sa z nej odsťahovať…

V reálnom svete jestvujú dva „domy“, v ktorých môžeme žiť: *vnútorný človek* a *vonkajší človek*[1]. A tie sa vzťahujú k dvom svetom, v ktorých môžeme existovať: *Božie Kráľovstvo*, čiže Nebo, a *svet*, ktorý je pod mocou Zlého[2] a patrí Zlému[3]. Toto rozdelenie nie je dané nejakým územím – svet je *tu* a Nebo je *tam* – ale je dané podobnosťou[4]. Boh je *katholikos*, ten, ktorý všetko spája do slobodnej jednoty lásky a preto sa jeho kráľovstvo v tomto svete javí ako *Katolícka Cirkev*, v ktorej sa mnohí stávajú jedným Telom v Kristovi[5]. A zase Satan je *dia-bolos*, roztrhávač, rozdeľovač, ten, ktorý stavia ľudí proti sebe a namiesto lásky preferuje sebectvo a pýchu a jeho kráľovstvom je tento svet, založený na žiadostivosti, súperení, zápasení, konkurencii, nepriateľstve, alebo prinajmenšom nezáujme a ľahostajnosti, oddelenosti a pod.[6]

Spása je potom záležitosťou *presťahovania sa* z vonkajšieho človeka do vnútorného človeka a zo sveta do Nebeského Kráľovstva, ako svedčí Písmo: „*Vyjdite spomedzi nich, oddeľte sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem [18] a budem vašim Otcom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán*“ (2 Kor 6,17-18 SSV)[7]. Podmienkou tohto presťahovania sa k Bohu je ale ochota najprv sa skutočne a úplne *odsťahovať* zo sveta a z vonkajšieho človeka, ktorých sme doteraz považovali za „svoj domov“ a „svoj život“ a „svoje ja“. Preto Ježiš hovorí: „*Ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom*“ (Lk 14,33 SSV). Grécke slovo *apotasso* neznamená niečo fyzicky odstrániť, vyhodiť, či niekomu dať. Znamená *rozlúčiť sa* s niečím a viac to už nepovažovať za svoje, ani si to nijako neprivlastňovať. Čiže *apatheia*, stav, v ktorom už nič z tohto sveta si nijako neprivlastňujeme, nenárokujeme, *sú už pre nás len ako veci v múzeu, na ktoré hľadíme, niektoré aj použijeme (prezuvky, záchod, informačné tabule) – ale ani na rozum nám nepríde, že by sme čokoľvek z toho mali, či chceli vlastniť, či nejako si to prisvojiť, či vyhradiť pre iba seba ako súkromné, či čokoľvek podobné*. Používame, čo používať potrebujeme, ale už si nič na tomto svete nenárokujeme, po ničom z tohto sveta netúžime, o nič z tohto sveta už nebojujeme. A náš *vonkajší človek* je mŕtvy a pochovaný a miesto neho žijeme v tom *vnútornom*, pôvodnom a Božom[8]. Bez tejto *apathei* nie sme schopní odsťahovať sa[9] – a bez odsťahovania nie sme schopní nasťahovať sa do vnútorného človeka a v ňom do novej Vlasti, ktorou je Nebo[10].

Preto mnohí ľudia svoj vzťah s Bohom žijú na úrovni: „Pane, prosím ťa, posilni môjho vonkajšieho človeka, pomôž mi uspokojiť jeho žiadostivosť po dobrom zárobku a po príjemnej zábave a po zaslúženom pohodlí a samozrejme po zdraví a po úspechu a ochraňuj ma pred ostatnými svetskými ľuďmi vo svete a pomáhaj mi v mojom boji s nimi!“ A nevidia v tom nič zlé, veď čo je zlé na tom, že chcú vo svete žiť ako ostatní svetskí ľudia a prežiť tak príjemný a podľa možností čo najdlhší svetský život?

Iste, niektorí aj Boha navštívia, v modlitbe, alebo v kostole. Ale len tesne „za bránou“ a iba na chvíľu. lebo potom – prepáč Bože, ale veď Ty nás chápeš, že? – sa musia rýchlo vrátiť späť, do svojho skutočného domova, do skutočnej vlasti, ktorou je svet a tam sa starať o veci tohto sveta, lebo veď sú dôležité, potrebné a často vytúžené (chcem nový dom… nový trávnik… nové auto… novú loď… nové šaty… záľuby…) a je len samozrejmé, že k nim smeruje podstatná časť, vlastne všetok náš čas, naše sily, naša vynaliezavosť, naše peniaze a prostriedky… Ale neboj sa, Pane Bože, keď budeme mať chvíľu času, zase si na Teba spomenieme: ráno krátkou modlitbičkou za pomoc s vecami tohto sveta (ak nezabudneme a stihneme) i večer (ak od únavy pri tom nezaspíme, veď to poznáš, máme fúru svetskej práce a tá musí byť urobená, chápeš, že?).

A Ježiš na nás hľadí a smutne opakuje: „*Ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom*“ (Lk 14,33 SSV) – pretože do môjho Kráľovstva musíte *vojsť*[11], musíte sa doňho *nasťahovať* úplnou *metanoiou*, zmenou myslenia, zmenou samej osobnosti, kedy úplne zanecháte *vonkajšieho človeka* a začnete byť tým *vnútorným*, kedy úplne opustíte a zanecháte tento svet aj so všetkým, čo v ňom je a prijmete za svoj Boží svet, Božie Kráľovstvo a jeho „záležitosti“, život, práca, poslanie, vzťahy,… sa stanú vašim životom, vašou prácou, vašim poslaním, vašimi vzťahmi! Nedá sa doň vojsť inak, než tak, že doň skutočne vojdeme. A to sa nedá bez toho, aby sme najprv skutočne a úplne odišli zo sveta! Amen!

Váš Inky

---

[1] porov. úvaha 454

[2] „*Vieme, že sme z Boha a celý svet je v moci Zlého*“ (1 Jn 5,19 SSV)

[3] „*Dám ti všetku ich moc a slávu, lebo som ju dostal a dám ju, komu chcem*“ (Lk 4,6 SSV)

[4] „*Vy robíte skutky svojho otca." Povedali mu: "My sme sa nenarodili zo smilstva; máme len jedného otca, Boha." [42] Ježiš im odvetil: "Keby bol vaším otcom Boh, milovali by ste ma, lebo ja som z Boha vyšiel a od neho prichádzam. Neprišiel som sám od seba, ale on ma poslal. [43] Prečo nechápete moju reč? Preto, že nemôžete počuť moje slovo. [44] Vaším otcom je diabol a vy chcete plniť túžby svojho otca.*“ (Jn 8,41-44 SSV)

[5] „*Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi.*“ (Gal 3,28 SSV)

[6] porov. úvaha 459

[7] porov. úvaha 455

[8] „*Veď ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu*“ (Kol 3,3 SSV)

[9] „*Ježiš mu vravel: "Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo máš, rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!" [22] Keď mladík počul toto slovo, odišiel smutný, lebo mal veľký majetok.*“ (Mt 19,21-22 SSV)

[10] „*Naša vlasť je v nebi*“ (Flp 3,20 SSV)

[11] „*Vchádzajte tesnou bránou…*“ (Mt 7,13 SSV)